

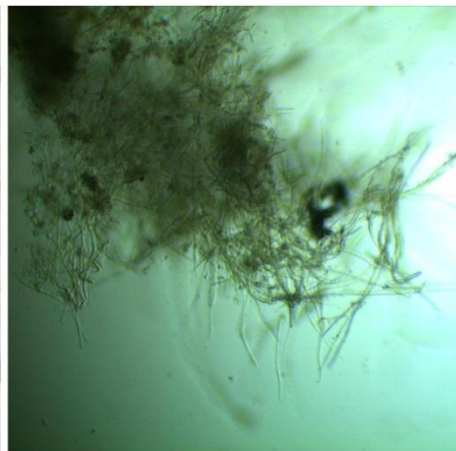

**Науково-виробнича
компанія**

Біла гниль на насінні соняшнику

Північні та центральні зони вирощування соняшнику в Україні найбільше потерпають від хвороб, але не виключенням є і південні регіони, де захворювання також можуть завдати непоправної шкоди посівам. Велику роль відіграють кліматичні особливості: високі температури та підвищена вологість повітря.

У лютому 2016 року до агролабораторії компанії «Ірлен» звернувся фермер з Миколаївського району Миколаївської області, який представив зразки насіння соняшнику сорту Форвард, для виявлення грибкових хвороб, щоб підібрати протруйник. У результаті фітоекспертизи виявлено гриб *Sclerotinia sclerotiorum*, що спричинює захворювання **білу гниль** або **склеротініоз**. Ураження по культурі становило 3%.

Як відомо, склеротиніоз може уражати соняшник протягом усього періоду вегетації. Так як у досліджуваному зразку насіння виявлено збудника хвороби, то посіви будуть уражені на початкових стадіях росту та розвитку і перешкоджатиме нормальному протіканню процесів. Доволі часто на неї звертають увагу тільки тоді, коли соняшник загниває і падає на землю.

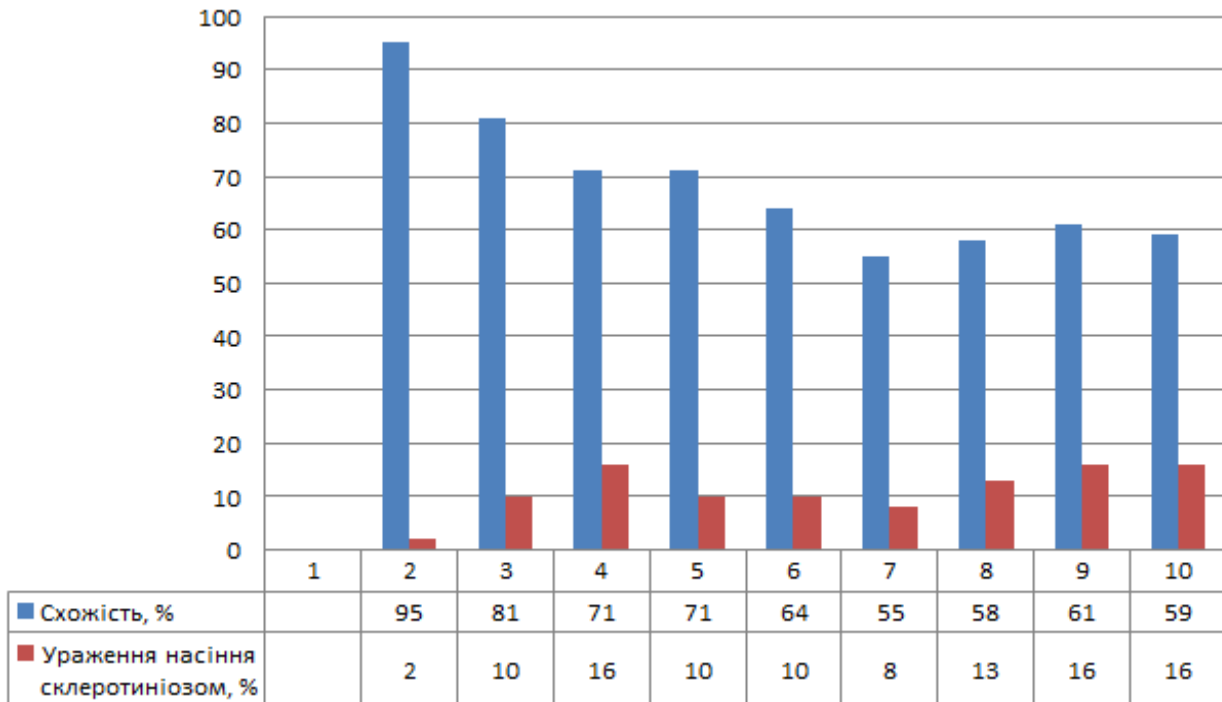
Патоген призводить до зниження врожаю і погіршення його якісних показників:

- урожай з поля – на 30-80% (0,7 т/га);
- урожай з ураженого кошика – у 3 рази;
- вміст олії в ядрах насіння – на 1,5-2,7%;
- вміст протеїну – на 3,12%;
- схожість насіння – до 40%.

Цікаво, що схожість насіння залежить від ступеня зараження кошиків. Це пояснюється тим, що збудник білої гнилі виділяє щавлеву кислоту, яка створює сприятливі умови для проникнення інших мікроорганізмів.

Прямий доказ спостерігаємо на діаграмі:

Сприятливими умовами для розвитку патогена є відносна вологість 60-80% та температура повітря 15-25°C.

У первинному зараженні соняшнику велике значення мають:

- 1) склероції, які можуть довго зберігатися на насінні, рослинних рештках, у ґрунті;
- 2) грибниця, яка зберігається у сім'янках.

Хворі рослини також можуть бути джерелом подальшого поширення білої гнилі. Могутня грибниця здатна через ґрунт поширюватися від однієї рослини до іншої.

Виявити ураження хворобою можна за певними характерними симптомами, які найбільше проявляються під час дозрівання кошиків.

Після сходів біла гниль з'являється на молодих рослинах у вигляді білого повстяного нальоту біля основи стебла, на сім'ядолях та листках.

Стебло під нальотом набуває буро-коричневого кольору, розмочалюється, стає ламким, а уражені тканини – трухлявють та містять чорні склероції 3-5 мм у діаметрі.

Важливо пам'ятати, що патоген має декілька форм прояву в залежності від періоду зараження різних органів і характеру пошкодження рослини патогеном: кореневу, прикореневу, стеблову і кошику.

Найінтенсивніше хвороба вражає соняшник з 29-го по 48-й день після початку цвітіння. У цей період в насінні соняшнику відбуваються біохімічні процеси: ріст, налив насіння, утворення олії, накопичення поживних речовин і дозрівання.

Ефективна боротьба з хворобою включає в себе:

- дотримання посівних термінів;
- чергування культур у сівозміні;
- своєчасне здійснення передпосівного обробітку ґрунту і культивування міжрядь (для знищення уражених бур'янів та підвищення стійкості соняшнику до хвороби);
- завчасна підготовка насіння (уражене насіння – головне джерело поширення хвороби);
- дотримання просторової ізоляції (не менше 500 м);
- внесення збалансованих норм мінеральних добрив;
- своєчасне збирання врожаю;
- використання фунгіцидів, які містять такі діючі речовини: металаксил-М, фенілпіроли, феніламіди

Бажаємо гарних урожаїв!

**Якщо у Вас виникли запитання, телефонуйте:
Зав. лабораторії: Попюк Олена (095) 281-37-21, (097) 810-16-13**